

Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri –II Dr. Öğr. Üyesi Engin SARI

Ders 2

Temel Kavramlara Giriş

Bilgi Nedir?

- Gündelik bilgi, felsefese bilgisi, bilimin bilgisi
- Bilim nedir? Bilimi diğer bilme biçimlerinden ayıran nedir?
- Bilimsel bir soruşturmada ne türden yöntemler kullanılır, bilimsel yöntem nedir?
- Bu yöntemle dile getirilen bilginin doğruluğundan nasıl emin olunabilir, doğruluk nedir?
- Dile getirelen bilginin doğruluğundan emin olmayı sağlayan sınama nedir?
- Sınama sonucu bilgi yanlış olduğundan, nasıl bir yol izlenecek?
- Bir konuda hangi durumda yeni bir açıklama getirilmelidir?

Bilimsel Bilgi

- Bilim doğal dünya ve insan dünyası hakkında açıklamalar sunan bir bilgi üretme etkinliğidir.
- Bilim “nasıl” ı açıklayan bir soruşturmadır.
- Latince “scientia”: dış dünya hakkında bilgi
- Duyu verisi X episteme (kesin bilgi)
- Platon: değişen şey hakkındaki bilgi kesin olamaz. Oysa ki bilgi, değişmeyen kesin olan şeylere işaret etmelidir. Zihne konu olan değişmeyen nesnelere. O yüzden düşünme algıdan üstündür.
- Algılara dair kanı (doxa) olur, düşünme insana bilgi (episteme) sağlar.
- O yüzden Platon konusu fiziki nesnelere olan duyuların insana sağladığı şeye bilgi demez.

Bilim ya da «Scientia»

- Ortaçağ boyunca Dış dünyanın bilgisi olarak duyular X tanrı hakkında, mantık/matematik ilkeleri içeren bilgiler..yani zihinle ulaşılan düşünce ile ulaşılan bilgi, kesin mutlak bilgi...
- Fizik dünyanın bilgisi scientia
- Tanrı ya da hakikat hakkında bilgi ile bilgelik sapientia
- Hakikat ve bilgeliğe scientia ile değil düşünme yani felsefe ile varılır...

Yöntem: Tümdengelim ya da Tümevarım

- Francis Bacon: tümdengelim değil tümevarım...
- Aydınlanma ile aklın yükselişi: bilim ve teknik
- Bilimin kurumsallaşması ve egemenliği
- Hangi bilim? Pozitivist bilim...

Tarih ve bilim

- Tarım devrimi/toplumu
- endüstri devrimi/toplumu
- enformasyon devrimi/toplumu

Veri-Enformasyon-Bilgi

- **Veri:** niceliksel ya da niteliksel değişkenlerin değerleri...Veri bir enformasyon parçasıdır. Veri ölçülür, toplanır, raporlanır ve analiz edilir.

Veri bir soyutlamadır, soyutlamanın en alt düzeyidir.

Olgu, kavram veya komutların, iletişim, yorum ve işlem için elverişli biçimli gösterimi (TDK)

Soyutlamanın bir üst düzeyi enformasyondur.

- **Enformasyon:** verinin işlemde geçerek mesaja dönüşmesidir.
- Daniel Bell:
- Enformasyon: veri-işlem
- Bu işlem üç etkinliği kapsıyor: a) kayıtların işlemi b) sayım ve döküme yönelik işlemler c) veri tabanları

- **Bilgi:** bir konu hakkındaki enformasyonun işlenmesinden çıkan bir önermedir. «Olgulara ilişkin önermeler ya da fikirler kümesidir, düzenlenmiştir. Akla dayalı bir yargı ya da deneysel bulgu sunar, bir iletişim aracılığıyla başkalarına sistematik biçimde iletilir».
- Bilgi bir yargı içerir ve bu yüzden değiştirir...
  - Bir insanın boyu veri,
  - boyun uzunluğunun yapısı (bacak kemiklerinin uzunluğu, üst vücudunun inceliği vs.) enformasyon,
  - «uzun boyun belli sporlarda avantaj sağlar» önermesi bilgi...

Veri'den Enformasyon'a

- Beynon-Davies, veri ve enformasyonu birbirinden ayırmak için, gösterge kavramını kullanır.
- Veri, bir simgeler dizisidir...
- Enformasyon, o simgelerin bir şeye gönderme yapmak üzere kullanılmasıdır.

Yöntem ve Yöntembilim

- Yöntem: tasarım, veri toplama ve veri çözümlemesini içeren genel bir terim.
- Yöntembilim: araştırmamanın nasıl yürütüldüğünü inceleyen bilim alanı.
- Nitel-nicel: araştırma yaklaşımları, araştırma paradigmaları, araştırma stratejileri...

Empiriz ya da Görgülcülük Nedir?

- Empirik: Latince deney, deneyim kelimelerinden türemiştir. Eski Yunanda tıp alanında dogmatik school- empiric school arasındaki ayrımın anlamı belirginleşir.
- Empirik yöntem: olgusal (duyu tecrübelerine dayanan) kanıta dayanmak...